<u>בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק</u>

בג"ץ 4748/15

לפני:	כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין כבוד השופט צ' זילברטל כבוד השופט מ' מזוז
העותר:	ח"כ אראל מרגלית
	נ ג ד
המשיבים:	1. הממשלה ה-34 של מדינת ישראל 2. ראש הממשלה ושר התקשורת 3. סיעת "הליכוד" בכנסת ה-20 4. סיעת "כולנו" בכנסת ה-20 5. סיעת "הבית היהודי" בכנסת ה-20 6. סיעת "ש"ס" בכנסת ה-20 7. סיעת "יהדות התורה" בכנסת ה-20 8. היועץ המשפטי לכנסת 9. היועץ המשפטי לממשלה
	עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים
תאריך הישיבה:	ח' בחשון התשע"ו (21.10.15)
בשם העותר:	עו"ד אלעד מן, עו"ד יובל יועז
בשם המשיבים 1, 2 ו-9:	עו"ד שרון רוטשנקר; עו"ד יונתן ברמן
בשם המשיב 3:	עו"ד אבי הלוי
בשם המשיב 4:	עו"ד סהר פינטו
בשם המשיב 5:	עו"ד איתן הברמן
בשם המשיב 6:	עו"ד נדב עשהאל
בשם המשיב 7:	אין התייצבות
בשם המשיב 8:	עו"ד ד"ר גור בליי

<u>פסק-דין</u>

<u>המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:</u>

א. עתירה זו מכוונת עצמה כנגד סעיף המופיע בהסכמים הקואליציוניים שנחתמו בממשלה ה-34 בין כל סיעות הקואליציה, וזו לשונו:

> <u>"הנהגת רפורמות בשוק התקשורת</u>
> הממשלה תנהיג רפורמות מקיפות בשוק התקשורת. סיעת הליכוד [...] ויתר הסיעות המצטרפות לקואליציה מתחייבות לתמוך ברפורמות הללו. כמו כן, סיעות הקואליציה וחבריהן, לא יתמכו בהצעות חוק בתחום

> התקשורת בלא אישור שר התקשורת. סיעות הקואליציה וחבריהן, לא יתמכו בהצעות חוק בתחום התקשורת בלא אישור שר התקשורת. סיעות הקואליציה וחבריהן יתנגדו לכל יוזמה ו/או הצעה בתחום התקשורת, ששר התקשורת יתנגד לה".

ב. כידוע לעת הזאת מכהן ראש הממשלה כשר התקשורת, ועל פי הטענה שבעתירה ניתן לשר התקשורת "שיקול דעת מוחלט ובלתי מבוקר", ועל כן נוגד הסעיף את תקנת הציבור, שכן כובל הוא את שיקול דעתם של שרי הממשלה וחברי הכנסת.

ג. המשיבים כולם מתנגדים לקבלת העתירה. מטעם היועץ המשפטי לממשלה (שהצהיר כי חוות דעתו ניתנה גם על דעת ראש הממשלה והממשלה), נטען כי חזקה על הממשלה שיפעילו דעתם על פי הוראות הדין, ומבחן הסעיף יהא בשעת הפעלתו, בלא שיש בו כדי לכבול מראש את הממשלה, וזאת מתוך הנחה שכאשר תתקבל החלטת ממשלה, תהיה הקואליציה מחויבת לה. מטעם הכנסת נטען, כי אין לפרש את הסעיף כאילו הופקע מן השרים וחברי הכנסת שיקול הדעת בקשר לרפורמות, וגם אין בניסוח חידוש, שכן כפופים כל חברי הקואליציה למשמעת קואליציונית לפי ההסכמים. מטעם סיעת הליכוד נטען, כי המדובר בהסכם פוליטי, שיבוצע תחת עינו הפקוחה של היועץ המשפטי לממשלה, ובכפוף לזכות הכל להעמיד את הרפורמות למבחן שיפוטי. מטעם סיעת הבית היהודי נטען, בנוסף לטענות סף, כי המדובר בהסכמה שיש צורך ברפורמות, וכי אין מדובר בהסכם שוה ערך לחוזה במשפט האזרחי. בכל אלה דנו הצדדים לפנינו.

ד. לאחר שמיעת הצדדים ושיג ושיח עמנו הצענו לעותר, והוא נענה, כי יחזור בו מן העתירה תוך שנרשום את עיקרי הדברים ששמענו והשמענו ואת העולה מהם.

ה. אכן, קריאה ראשונה של הסעיף יוצרת רושם של "חתול בשק", שהרי הרפורמות שבהן מדובר טרם נודעו. כמובן שאין דופי בהצעת רפורמות, אך הדברם צריכים להיבחן במבחן המעשה, ולעבור מסננת של החלטת ממשלה ושל חקיקה לפי הצורך, ולא נסתמו חלילה פיותיהם של השרים וחברי הכנסת, בכפוף למשמעת קואליציונית "רגילה" שאין בה חדש. אין כאן איפוא סוג של "כרטיס פתוח" לשר. נעיר, עם זאת, כי במקום שר התקשורת היה צריך לומר "הממשלה", שכן לה הסמכות לעניין הצעות חוק ולעניין עמדת הקואליציה בכנסת – לה ולא לשר פלוני.

ו. לפנינו איפוא טכסט הצהרתי, שכשלעצמו – בכפוף להערה האמורה – אינו מנוגד לדין, ואין לראותו כ"נשמע ונעשה" להבדיל מ"נעשה ונשמע". כך יש לפרש את ההסכם. ברי אמנם כי גם אין לראותו כחסר משקל, אך משקלו מוגבל להצהרה של כוונה לפעול לרפורמות ולהשיג תמיכה פרלמנטרית בהן ככל שיעברו את מסננת הממשלה. אכן, כפי שנאמר בבג"ץ 3301/10 גלאון נ' סיעת הליכוד (29.6.15) "אין ספק בעינינו כי הממשלה לא תעשה כל עיקר מעשה שהיועץ המשפטי יכריז עליו כבלתי חוקי". בשלב זה אין בידינו מטבע הדברים לקרוא אל תוך הסעיף "כוונות נסתרות", שכן אין הרפורמות גלויות וידועות עדיין, בשונה למשל מן האמירה בבג"ץ 3132/15 יש עתיד נ' ראש ממשלת ישראל (23.8.15), שלפיה "עלינו להביט למציאות נכוחה...", כאשר זו גלויה לעינינו ומצדיקה התערבות שיפוטית; בנידון דידן עדיין אין המציאות הצפויה פרושה לפנינו, כאמור.

ז. סוף דבר, עסקינן בסעיף הצהרתי, המכוון למשמעת קואליציונית, אך אינו מונע לא מן השרים ולא מחברי הכנסת להביע דעתם בהליכים כדין, וגם היועץ המשפטי לממשלה והיועץ המשפטי לכנסת לא חדלו ממילוי תפקידם חלילה. בנתון לאמור נמחקת העתירה. אין צו להוצאות.

ניתן היום, ח' בחשון התשע"ו (21.10.2015).

המשנה לנשיאה ש ו פ ט ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 15047480_T05.doc זפ
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il